
AKBABA
Göçmen — Hamdolsun, toprağımıza kavuştuk!

Romatizma

Ve siyatik ağrılarına

PİMANOL

Emsalsiz ilâçtır. Vücudunuzu üşüterek arkanızda ve sair yerlerinizde hissettiğiniz ağrı ve sızıları [Pimanol] sürynce derhal geçirirsiniz. Vücudu kızdırır. Soğuğun ciğerlere işlemesine, zatülcenp ve zatürrienin başlamasına mâni olur.

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
Yusuf Ziya
Basıldığı yer : AKŞAM MATBAASI

5 KURUŞ!

Beş kuruş nedir, değil mi?..

Bazan, sağlığımızın, neşemizin kurtarıcısıdır!

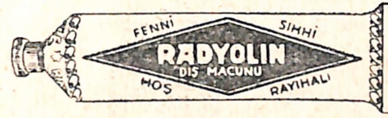
Beş kuruş, bir soğuk almanın korkunç akibetlerine mâni olabilir!

Beş kuruş, nezle, grip, sıtma, ateşleri içinde günlerce yataklarda sayıklamaktan bizi kurtarabilir!

Bunun için, evinizde, daima, tertemiz zarflar içinde beşer kuruşa satılan:

E. NEŞET Kininlerinden bulundurunuz!

Deposu : İstanbul, Ankara caddesi, No. 88.

R A D Y O L İ N : Dişleri inci gibi beyazlatır.

R A D Y O L İ N : Bütün mikropları öldürür.

R A D Y O L İ N : Diş etlerini kuvvetlendirir.

R A D Y O L İ N : Mevcut diş macunlarının en mükemmelidir.

AYDABiR' in

1 inci sayısı

Tekrar Basılıyor !

Yıl 13 — Cumartesi, 30 Teşrinisani 1935 — Sayı 99

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortac — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

PERİLİ KONAK

Hani, masallarda adı geçen bazı viran konaklar vardır. Tekin değil, derler... Bu ıssız konakların duvarlarında yıllar örümcek bağlamış, döşemelerinde, geçen zamanın ayak tozları birikmiştir.. Bu konakları ne alan olur, ne kiralıyan.. Onları, sahipleri bile artık hatırlamaz!

Derler ki, ortalık kararınca, oda kapılarını gizli eller açıyor, merdivenlerde vücutsuz gölgeler dolaşıyor, sofalarda hayaletler uçuşuyor.. Zira, bu viran konak cinlerle, perilerle meskûndür.. Ve bu konağa, hangi Âdem oğlu ayak basmışsa, ertesi günü, korkudan sapsarı kesilmiş cesedi bulunmuştur.

İşte, gazetelerdeki Adisababa telgraflarını okudukça, hayalimde, çocukluk masallarında dinlediğim bu perili konak canlanıyor..

Evet, Habeşistan tıpkı bu perili konaklara döndü: Aylardanberi koşuşan İtalyan tankları, uçuşan İtalyan tayyareleri bir türlü Habeş ordusuna raslıyamıyor.. Sanki, Habeş askeri, insanlardan toplanmış bir ordu değil de bir cin taifesi!..

İtalyanlar, bu perili konakta, şaşılacak bir sinir kuvvetile, henüz dolaşabiliyorlar.

Fakat, öyle sanıyorum ki, bir müddet daha Habeş ordusunun silâhı patlamazsa, sessizlikten ve ıssızlıktan, İtalyanların ödleri patlıyacaktır!

Yusuf Ziya

— **Oruç ayı ne gün başladı?**
— **Ekmek on dörde çıktığı gün!**

CEMÂL REŞİTLE MÜLÂKAT

Bestekâr Cemal Reşidi tanırsınız değil mi? Şehir Tiyatrosunda oynanan (Karım beni aldatırsa!), (Lüks Hayat), (Üç Saat) ve (Saz - Caz) operetlerinin meşhur bestekârı. Babası şair, kendisi bestekâr, kardeşi de tiyatro muharriridir. Evinde ailesile fransızca konuşan bestekâr her akşam muntazaman (Enamı şerif) okur. (Duglas)gibi favurisi, (Adolf Menjo) gibi üstten kesik bıyıkları vardır amma, aptest almayı, misvak kullanmayı da ihmal etmez.. Her tiyatro mevsimi en aşağı üç operet besteler, ve her üç ayda bir mutlaka bir hatim indirir. Sabahları Konservatuvarda, ikindi vakti camide, akşam operettedir. Yatsı namazından çıkınca bara gider. Eskiden haftada üç gece zikreder, üç gece de dansederdi. Şimdi tekkeler kapanınca ikisini birden bıraktı. Yalnız cumaları, bilhassa eserinin oynanacağı cumalar, Eyüp Sultana gidiyor, üç rekât nafile namazı kıldıktan sonra türbe önünde dua ediyor.

Âdetini bildiğim için onu, Eyüp Sultanda bulacağıma emindim. O cuma, yeni bestelediği (Saz - Caz) opereti oynanacaktı. Elimle koymuş gibi türbenin parmaklığı önünde buldum. Beresini kulaklarına kadar geçirmiş, tırnakları manikürlü ellerini havaya açmış, işitilecek kadar yüksek sesle dua ediyordu. Pek heyecanlı olduğu sesinden ve halinden belli idi.

— Yarabbi, sen eserimi halka şirin göster! Bestelerim hoşa gitsin! Rakiplerimin kini, gayzı boşa gitsin! Herkes tiyatroya koşa koşa gitsin!

Âmin!

Yarabbi yüzümü kara, eserimi maskara etme! Hazımın gönlüne şetaret, Vasfi Rızanın sesine halâvet, Bediaya da biraz taravet ihsan et!

Âmin!

Yarabbi, sen bana yardımcı ol! Feriha Tevfiğin sinirini tutturma, Behzada her zamanki gibi rolünü unutturma!

Balet kızları bacaklarını daha yükseğe fırlatsın, seyredenlerin kalpleri daha hızla atsın, gişe de hiç durmadan bilet satsın!

Âmin!

Yarabbi, karşıma rakip diye çıkan şu Seyfettin kulunu yaptığına pişman et! Kımıldanamaz bir hale getir, aktör Şadiden daha fazla şişman et!

Âmin!

Baktım dua uzun sürecek, yanına yaklaştım, yavaşça:

— Üstat, seninle konuşmak istiyorum!

Dedim.

— Allâ hümme salli alâ...

Diye elini yüzüne sürdükten sonra bana döndü:

— Buyurunuz!

— Eserleriniz hakkında bazı şeyler sormak istiyorum!

— Ne münasebet?

Kartımı çıkardım.

— Gazeteciyim, cevaplarınızı (Akbaba) da neşredeceğim.

Eldivenlerini parmaklarına geçirmeğe çalışarak:

— Buyurunuz, sorunuz!

Dedi.

— Eserlerinizin mevzuunu nasıl buluyorsunuz?

— Esere başlamadan evvel bir gün oruç tutarım, o gece üç rekât nafile namazı kıldıktan sonra istihare uykusuna yatarım. Sabahleyin gördüğüm rüyayı harfi harfine kardeşim Ekrem Reşide anlatırım. O, bu vakayı tiyatro haline sokar.

— Bestelerinizi ne zaman yaparsınız?

— Alelekser sabah namazından sonra.

— Hangi eserinizi en çok beğeniyorsunuz?

— Aman efendim, insan hiç kendi kendini beğenir mi? Maazallah, kendini beğenmek şeytana mahsustur, büyük günah sayılır. Ben Cenabı Hakkın gönlüme ilham ettiği besteleri kaydederim, işte o kadar...

— Cenabı Hak size hep böyle açık saçık operetler mi ilham ediyor?

— Hâşâ, sümme hâşâ! Allahın işine karışılmaz. Fakat öyle zannederim ki namazında, niyazında cennetlik bir kul olduğum için Allah bana cennetteki hurilerle gılmanların mesut hayatlarını andıran mevzular ilham ediyor.

— Demek ki eserlerinizin dinî manası var?

— Elbette.. Bütün eserlerim tasavvufîdir. Hepsinden şu mana çıkar: Müslümanlar cennete girip böyle neşe, saadet içinde ilelebet yaşıyacaklar, kâfirler cehennemde çayır çayır yanacaklar...

— Eserlerinizdeki balet kızlarının açık saçık giyinmeleri günah sayılmaz mı?, .

— Hayır... Bu kızlar hurîlerle, melekleri temsil ediyorlar, onlarda tesettür olmadığı için bunların da çıplaklıklarında şeran mahzur yoktur.

— Müsaadenizle mevzuu biraz değiştirelim. Türk edebiyatında hangi eseri en çok seversiniz?

— Esasen türkçe bir tek eser okudum.

— Hangi eseri okudunuz?

— Süleyman Dede hazretlerinin Mevlûdü şerifini. Ondan başkasını ne okurum, ne beğenirim.

— Neden?

— Günahtır da ondan!

— Frenkçe okuyorsunuz amma..

— Elbette, kâfirin hünerini elinden alıp onu hünersiz bırakmak sevaptır, bunun için okurum.

— Yeni bir eser hazırlıyor musunuz?

— Bu yakınlarda Salâbeti diniyem mi eksildi nedir, hep şeytanî rüyalar görüyorum.. Hiç rahmanî rüya gördüğüm yok. Yarından itibaren Allah kısmet ederse üçayları tutmaya başlıyorum. Öyle sanırım ki ramazana yeni bir operet yetiştiririm.

— Bir şey daha sormama müsaade eder misiniz?

Cebinden saatini çıkardı:

— Hayır, vaktim yok.. Niyet ettim, ikindiyi Ağa camiinde kılacağım, ondan sonra (Saz - Caz) ın provelerına yetişeceğim. Allaha ısamrladık!

Fiske

Gazetelerden : Ay, dört milyar sene sonra parçalanacakmış!

Şair — Elveda sevgili ay, elveda.. Seni de kaybediyoruz!

MİYOPLUK

Saç dökülmesile miyopluğun kafayı çok çalıştırmaktan ve gözü fazla yormaktan ileri geldiğini söylerler.

Ben ne kafasını çok işletmiş, ne de fazla okuyup yazmış bir adamım. Fakat böyle olduğu halde başımda mostralık bir tek tel saç bulunmadığı gibi gözlerimse dehşetli miyoptur.

Bu miyopluğun derecesini anlatmak için size bir misal getireyim:

Bir kaç sene evvel apartıman değiştiriyordum. Ortalık darmadağındı. Bu kargaşalık arasında gözlüğümü de kaybetmiştim.

Bir aralık misafir salonundaki masanın üstünde iri ve uzun bir balkabağı gözüme ilişti. Yanımdan geçen hizmetçiyi kolundan yakaladım:

— Be alık! Sen ne zaman adam olacaksın? Misafir odasında balkabağının işi ne? diye bağırdım.

Hizmet;i sandığım insan hiddetle kolumu silkti, sert bir sesle:

— Kendine gel oğlum, ben hizmetçi değil, kaynananım; sonra masanın üstündeki de balkabağı değildir. Biraz evvel karın aynayı koydu. Kendi kafanı görüyorsun, dedi.

İşte benim miyopluğum bu derece korkunç bir miyopluktur.

Maamafih bunun bazı faydalarını da görmüyor değilim. Sıkılmazsanız anlatayım:

Meselâ lokantadasınız. Önünüze bir yemek getiriliyor. Tabağın kenarında bir miktar toz ve tozun üstünde garsonun parmak izini görüyorsunuz. Bu bağlangıca göre biraz daha gayret ederseniz tabaktaki yemekte de bazı yeni keşiflerde bulunmanız ve iştahtan kesilmeniz mümkündür.

Gözünüzü tabaktan ayırarak karşınızda oturan müşteriye bakıyorsunuz. Acayip çehreli bir adam: Kaşları kökünden yolunmuş ta boya ile yeni kaş çekilmiş asrî bayanların kaşı gibi; gözlerinde de kirpik yok. Kıllar nedense bu havaliden kaçarak kulaklarının içine dolmuşlar. Hasılı iştah kaçıracak bir surat!

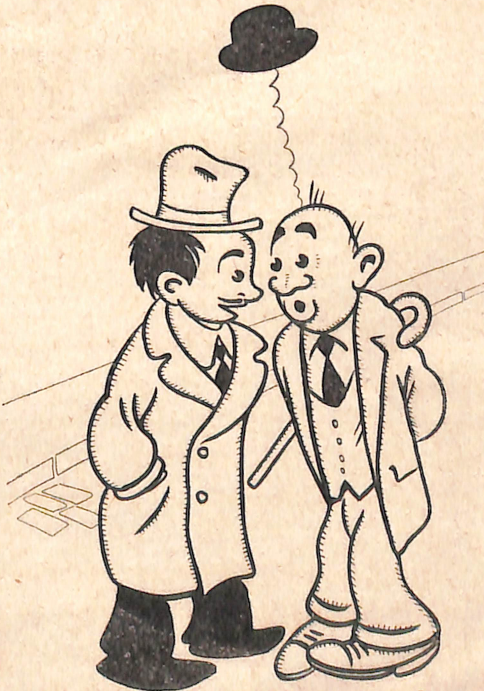
O dakikada yapılacak en iyi şey gözlüğünüzü çıkarıp masanın üstüne koymaktır. Sizi derhal bir bulut sarar ve etrafınızda iğrendirici bir şey görmeden yemeğinizi yersiniz.

Bir ressam dostnuz sizi zorla atelyesine götürerek kübik tablolarını gösterecek olursa, yahut kaşını, gözünü, ağzını, burnunu durmadan oynatan sinirli bir kimse ile uzun boylu konuşmak mecburiyetinde kalırsanız gene bu usule müracaat edersiniz.

Gene meselâ evinize gelen misafirler arasında güzel bir kadın vardır.

Konuşurken gayri ihtiyarî gözünüz çehresine dalar, lâkırdınızı sapıtmağa başlarsınız. Bu gibi şaşkınlıkların karınızın yahut kaynananızın gözünden kaçmasına imkân var mı? Misafirler gidince evde nasıl bir kıyamet kopacağını sezer ve hemen gözlüğü defedersiniz.

Dairede daktilo kıza bir mektup, yahut ehemmiyetli bir tahrirat dikte ediyorsunuz. Kız makineye bakarken siz de tabiî tepeden aşağı onun saçlarına, kaşlarına, burnuna, dudaklarına ve açık yakasından daha içlere ve aşağılara bakmağa başlarsınız. Yazıda fail ile mefulun, müpteda ile haberin yerli yerinde olmasına ehemmiyet veren bir adamsanız derhal gözlüğü çıkaracak ve kendinizi memur kıza karşı bitaraf bir vaziyete sokacaksınız.

— Eyüp nahiyesi, kaza oluyormuş..
— Nasıl olur birader?.. Orada tramvay, otomobil işlemiyor ki!

Mademki ahbapça dertleşmeğe koyulduk. Boşuna kibarlık ve ciddiyet taslıyarak yaşlıca erkeklerden hemen hepimizin sık sık düştüğümüz bir günahı sizden saklamayım:

Arasıra eve gelip giden tazece hizmetçilere biraz düşkünlüğüm vardır. Mutfak ve kapı arası cilvelerinden fazlaca hoşlanırım.

Yalnız ilkönce bunlara açılmak ta bir meseledir. Hizmetçiler çabuk değiştikleri için uzun iskandillere, kortalara filân vakit yoktur. Bunları karda keklik avlar gibi tenha bir yerde anî bir baskınla avlamak lâzımdır. Yalnız huyunu, suyunu bilmediğin bir kızcağıza birdenbire nasıl el uzatırsın? Ya kızarsa, bir rezalet çıkarırsa?.. Halbuki miyop için bu korku yoktur.

Meselâ hizmetçi ortalık temizlerken namazda secdeye yatar gibi yere eğilmiş, kanapenin altındaki süprüntüleri topluyor. Gözlüğünü çıkardıktan sonra yanına yaklaşırsın. Kurban bayramında koyun satın alır gibi vücudunu sırtından kalçalarına doğru elinle bir yoklarsın. Baktın ki ses çıkarmıyor, mesele yok. Fakat birdenbire şaşırır, elinde süpürgesile ayağa kalkıp karşına dikilirse sen de gözlüğünü takar ve ondan daha fazla şaşırırsın: «Aman kızım. Seni koltuk sandım. Gözlerimin hali malûm» dersin... Şayet bu vaka kapı arasında doğrudan doğruya bir sıkıştırma şeklinde olursa o zaman da hanım zannettiğini söylersin...

Bu anlattıklarım miyopluğun iyi tarafları. Fakat doğrusunu isterseniz belâları, tehlikeleri de çoktur.

Yakında başımdan geçen böyle belâlı bir vakayı size anlatayım:

Bir akşam ortalık kararırken tünelin Galata tarafından çıkıyorum. Ka-

labalık arasında bir kaç adım önümde etine dolgun bir kadın gözüme ilişiyor. Kıvır kıvır kumral saçların altında bir ense var ki anlatılır gibi değil. Bu saçlardan, bu esneden çıkan koku bana kadar geliyor. Birdenbire elektriklenmiş gibi oluyorum. Kadının çehresini de görmek için önümdekileri itip kakmağa ve ona yanaşmağa savaşıyorum. Fakat tam muradıma ereceğim saniyede bir kargaşalık oluyor; ben kadına çarpıyorum, onun dirseği benim burnuma çatıyor ve gözlük gözümden fırlayıp gidiyor.

O kalabalık arasında, birdenbire kararan sakat gözlerimle yerde gözlük bulmak değil, bir buzağım olsa da kaybetsem bulmama imkân yok.

O saniyeden itibaren ben artık bir bakar körden farksız gibiyim. Ahalinin arasına karışarak sokağa çıkıyorum; karşıdaki yaya kaldırımını takip ede ede köprü saatinin altına kadar selâmetle iniyorum.

Bir kere Haydarpaşa iskelesini bulsam mesele yok. Fakat saatin yanından karşıya geçmek için arada bir berzah var ki gözleri sağlam ve ayağına tetik bir adam bile dakikalarca fırsat beklemeden ve kendini Tanrıya ısmarlamadan aşmağa kadir değildir.

Dediğim gibi vakit akşam; ben gözlüksüz; bu yetmiyormuş gibi ortalık ta sis pus ve yağmur içinde...

Otomobiller; tramvay çanları ötüyor; koyu bir duman içinde şimşek gibi ışıklar uçuyor, öteye beriye karma karışık adam gölgeleri koşuşuyor.

Hâsılı cadde bir kıyamet, bir mahşer halini almış... Buradan kendi kendime geçmeğe kalkarsam iki adım sonra ya bir otomobil, ya bir tramvay altında kalacağıma hiç şüphe yok.

Profesyonel körlerden olsam: «Yahu gözlerim görmüyor, âlilim, Allah rızası için biri beni elimden tutsun da karşı tarafa geçiriversin» diye bağırırım. Fakat meslekte pek yeni olduğum için birinin yedeğinde sokağı geçmek gücüme gidiyor.

Önümden bir otomobil geçse içine atlıyacağım, kendimi civar sokaklarda bir iki dakika dolaştırttıktan sonra karşı tarafa bıraktıracağım. Fakat bu halde onu bulmak ta kabil değil!

Yanı başımda uzun boylu bir insan karaltısı gözüme ilişti. O da benim gibi duruyor, galiba karşıya geçmek için önümüzdeki otomobil akınının durmasını bekliyordu. Artık dayanamadım:

«Bey birader! Mâsaade ederseniz karşıya beraber geçelim» dedim.

O sadece:

— Pekâlâ efendim, dedi ve beni kolumdan tuttu.

Bastığım yeri görmüyordum. Fakat yanımda genç ve dinç bir adam olduğu için kendimi emniyetle bırakmıştım.

İkide birde durup otomobiller yol vererek selâmetle karşı yakaya geçtik.

Kendisine teşekkür etmek için bir münasip lâkırdı arıyordum. Fakat o daha evvel davrandı:

— Efendim size çok teşekkür ederim, dedi, Gözsüzlük pek güç. Yakında bir kaza neticesinde gözlerimi kaybettim. Caddeden nasıl geçeceğimi düşünüyordum. Hızır gibi imdadıma yetiştiniz.

Karga

Odun kömür fiatları günden güne çıkıyor..

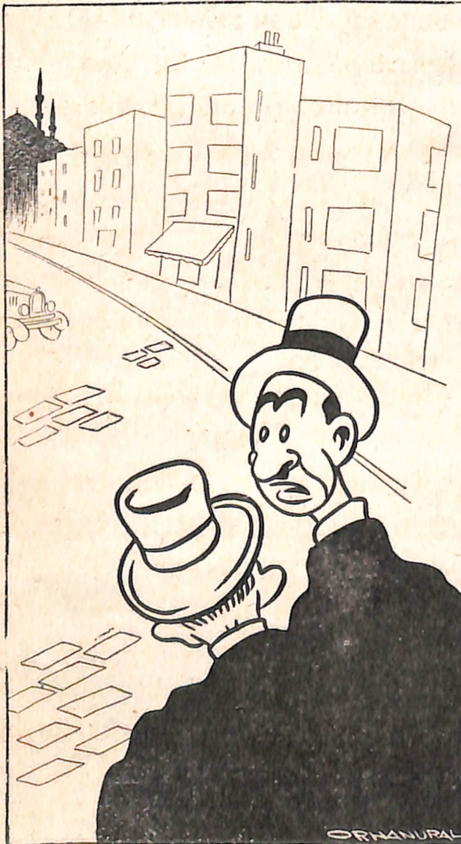

— Herif mahallemizi yakıp kül etmeğe karar vermiş.
— Kundakçı mı?
— Hayır, kömürcü!

— Oruçlu musun?..

— Elbet.. Daha ay başına iki gün var!

Reis — Sen mahallenin rahatını kaçırıyormuşsun.. Ne dersin?

Maznun — Vallahi yalan Bay reis. Biz fakir insanlarız, evimizde ne gramofon var, ne radyo!

Su ve köpük

Köpük, dayak yiyen suyun kopardığı çığlığın notosıdır: işitmeseniz bile ne kadar haykırdığını ona bakınca anlarsınız.

*

«Suyu bardakta, gemiyi duvarda gör» derler. Köpüğü de bira kadehinde!

*

Ağırbaşlı su, köpüklenince hoppalaşır ve bayağılaşır. Bir çağlayanın kolları bana, kafeşantanda caz davuluna uyarak cılgınca numaralar yapan ak etklikli oyuncu kızları hatırlatır. Bunaltıcı bir gürültü içinde yalancı bir keyif!

*

Durgun akan suda«seksapel» vardır, köpüklüsü yalnız erotiktir.

*

Köpüğe bakınca hep devamsız şeyleri düşünürüm: devamsız aşkları, devamsız ünleri, devamsız yükselmeleri... Suda köpük ne ise ateşte de saman alevi odur.

*

Köpüklü su bana serin gibi gelmez... Kaynıyor, sanırım.

*

Öfke seyrinden zevk duyanlar varsa suyun, ağzından köpükler saçan öfkesini çağlayanlarda görsünler!

*

Kamışlarla sazlar arasından bin kıvraklıkla dolaşa dolaşa yosunlara nazlı nazlı basıp geçen ufacık derenin sesi, yaprak hışıltısına uyan köpüksüz ses!. İşte, su sesi diye beğendiğimiz ses, senin sesindir.

*

Doğunca ağlıyan çocuk gibi şu çağlayan da yeryüzüne çıkar çıkmaz dövünüp çırpınmıya başlıyor, kendisini yerden yere vuruyor. Irmağa doğru atılışında, kendini yoketmek sabırsızlığı buluyorum. Halbuki bir kaynak, bahtından sevinç duyan bir göz gibi dünyaya açılır ve haykırarak, bağrını deşerek değil, gülümsiyerek, türkü söyliyerek ilk adımlarını atar.

*

Köpük, suyun güzel endamını kabalaştıran kof bir örtüdür. Bir yeşil somaki mermer düşününüz ki üstüne durmadan kireç vuruluyor!

*

Köpük faydalı bir şey olurdu, su gibi hoş olan bir çıplaklığı değil, bir çirkinliği örtseydi...

*

Su köpüğü bir çocuk eğlencesi olabilirdi, şu şartla ki hamamlarda tas içinde bir sabunlu bezi üfliyerek şişirdiğimiz renkli köşkler ve kubbeler gibi hoş şekiller alabilseydi...

*

Suya ak yaraşmaz değil: bir nilüfer çiçeği, bir kuğu kuşu, bir yelken gölgesi su bağrında ne yaraşıklı bir süstür... Kadın göğsünde tek inci gibi!

*

Köpük hem kaba bir renktir, hem kaba bir ses. Bari sular gürültü çıkarmadan köpüklenebilselerdi...

*

Çağlayanın başına geçip: «sen de uslanacaksın ey çapkın! Sen de durulacaksın ey deli gönül! sen de ağılaşacaksın ey hoppa!» diye birşeyler söylüyorum. Dinlemiyor. Fakat ben kendimi düşünerek söylediklerime inanıyorum ve onun da, aşağıda, ırmağın kucağına düşünce bana hak vereceğini biliyorum.

Doğu memleketlerindeki batılaşma hareketi zavallı (Piyer Loti) nin öbür dünyadaki rahatını kaçıracak, bütün ümitlerini kıracak kadar ilerliyor, genişliyor, yayılıyor. İranda da örtü kalkmış, kadınlar açık gezeceklermiş. Erkekler şapka giyeceklermiş. Artık dört kadınla, yahut, dört gün için bağlaşma, «nikâhlanma» yasak! Vah vah! vah vah .. Tuhafı şu ki bu gibi yeniliklere, değişikliklere bizden, o dört kadınla dört günlük bağlaşmadan fayda göreceklerden çok, Avrupalı muharrirler acıyor. Sanki artık dört kadın alamıyacak, bunları çarşafa sokamıyacak ve kafese tıkamıyacak olan (Klod Farer)dir. İsfahanlı Mirza Abbas değil! Sanki (Klod Farer) Ahunddu, artık başına o sarık saramıyacak, sırtına cübbe o giyemiyecek ve vakıf zeytiyağını o çalamıyacak!

Vah vah!

Burada (Klod Farer) dediğim kimse, bu muharririn yalnız kendisi değil, kendisi gibi yazan ve düşünenlerin hepsidir.

Avrupadaki Doğu sever muharrirler istiyorlar ki memleketlerimizde her şey - kadın, erkek ve ev - olduğu gibi kalsın, yerinden kımıldamasın, emirlerini bekliyedursun. Canları sıkılınca, at canbazlarına gider gibi kalkıp eğlenmeğe gelsinler. Doğu ülkeleri birer hayvan bahçesidir, hayvan bahçelerinde olduğu gibi, hürriyetsiz bir halk, zincire vurulu, kafese tıkılı, gözleri kederli, onların keyfi, zevkı için beklesin. Olabilir ki bir gün, yazganın canı değişiklik ister, peçeli kadın görmek, külâhlı erkekle konuşmak, yıkık bir kabir taşı üstünde nargile içmek ve erkân minderinde bağdaş kurmak hevesine düşer. Nerede dar, çarpık, gübreli sokakların arasında, ayaklarında takunyalar, ürkek ürkek dolaşan kara gölgeler? Nerede, medrese avlusunda abdest ibriğini elinde sallıyarak giden cübbesi sırtına devşirilmiş yeşil sarıklı hoca? Nerede süprüntüleri eşen sokak köpekleri, nerede okka, batman, endaze, arşın ile alışveriş? Nerede adsız sokaklar ve numarasız evler. Nerede sırasız mahalle okulları, kızılcık sopaları, falakalar ve ölü yıkayıcıdan öğretmenler ?

Bütün bunlar kayboluyor. Doğu illerinde felâket başladı.

Kızılacak bir nokta da şudur: Yakın Asyadaki Avrupalılaşma hareketini hoş görmiyenlerin bunu ilim çerçevesine sokmak istiyerek sosyal görüşle yeni devrimleri zararlı bulmalarıdır. Bir kere bu yazıcılar ilim adamı değildirler. İşi o bakıştan kurcalamağa hakları yoktur. Bence açıkça yazmalı, içten, duydukları gibi söylemelidirler: «Bir eğlencemiz eksiliyor, artık batı perdesinde Karagöz oynamıyacak. İşte canımız ona sıkılıyor!»

*

Geçen gün bir frenk gazetesinde

şu tuhaf sözü okudum: [Çarşaftan ve peçeden sıyrılan Türk kadınının çirkin olduğu anlaşılmış!]

Bu söze kızanlar ve bana «Neden cevap vermiyorsunuz?» diyenler oldu.

Ben Türk kadınının ağzını gözünü, boyunu bosunu, kolunu budunu övmek işini neden üstüme alayım? Babam ve dedelerim vaktile kul pazarında arabuluculuk etmezlermiş. Ben de çalgılı kahvelere Türk kadınından artist yetiştiren bir kumpanyanın acentası değilim. Bunda ulusal (millî) bir fayda da göremiyorum: Kadını en güzel olan bir devlete, öbür devletlerin haraç vermeleri usulden olsaydı pek iyi, baş üstüne, Türkün kadınını da, kızını da, kısrağını da göklere çıkarmıya çalışırdım. (Nobel) listesinde güzel kadın yetiştiren adama ve memlekete birkaç milyon da ayrılmamış. Türk kadını Türk erkeğine yetişir ve başka milletler bu çirkin mala boykot yapsalar sevinirim bile... Değil üzülmek ve öfkelenmek!

İzmirin üzümünü ve incirini öğer gibi Türk kadınını da ballandıramayız. Onun «ihracat» ile ilişiği yoktur.

Kadının pek güzel, bakınca imrendiren çeşidinden olmamasında benim ulusal onuruma dokunacak bir nokta göremiyorum.

Türk kadını kul cinsi değildir, özgendir. Ne şeref! Türk kadını şık, sevimli, becerikli ve zekâlıdır, soysallığa eli ve aklı çabuk yatar. Ne şeref! Türk kadını Türk erinin okul sırasında, iş başında, eğlence yerinde ve harb alanında ayrılmaz arkadaşıdır. Ne şeref!

Bize bunlar yeter. Şüphesiz ki çirkinlik, korkunçluk yönünden bir dudağı yerde bir dudağı gökte karakoncolos, çarşamba karısı, devanası da değildir a!

«Çarşaftan ve peçeden sıyrılan Türk kadınının çirkinliği anlaşıldı» demek bir anlama da «peçeyi kaldırmasaydınız kadınlarınızı güzel sanacaktık, aldanacaktık!» demektir. O halde bunlara büyük bir iyilik etmişiz, peçeleri atmakla bir yalancılığın önüne geçmişiz. Daha ne isterler, ne isteriz? Anadolu artık peçli tavuk üretmiyor.

Artık Türkiye peçenin süslü ambalâjı altından güzel görünen çirkin dişi «ihracat» ı yapmıyor.

Kendi varlığı ve kendi yarını için soysal erkeğe eş soysal kadın yetiştiriyor.

Devekuşu

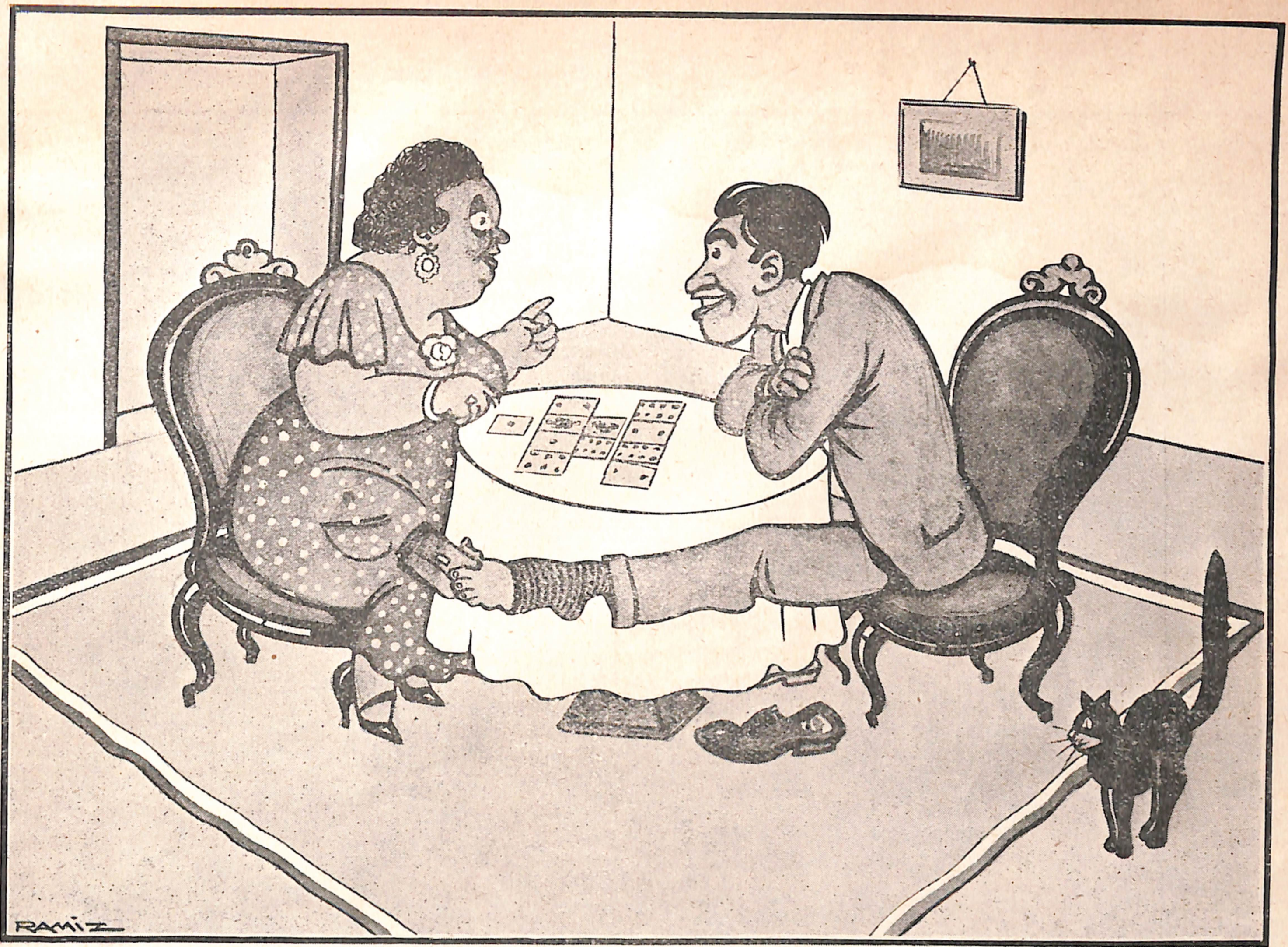

— Bin liralık manto istedim, aldı.. Nişanlandım..
— Ayol, nişanlanmış değil, adamı nişanlamış, vurmuşsun!

Japonya — Artık büyüdüm, bu elbiseye sığamıyorum, Asya kumaşından yeni bir elbise yapmalıyım!

Falcı — Kısmet sizin ayağınıza geliyor!

Mektepte ahçılık dersleri

— 1 —

Sofrada:

— Bayan ben bizim kızı bu mektepten alacağım.

— Sebep?!!! Güzel güzel okuyor; her sene birincilikle sınıf geçiyor.

— Hayır bayan alacağım. Öğrendiği şeyler zaten bana bir tuhaf geliyordu. Fakat ilmime güvenemediğim için sesimi çıkaramıyordum. Ancak bu gece pişirdiği yemeği tattıktan sonra bu mektebin ilimleri hakkında hükmümü verdim. Bize yaramaz.

— 2 —

Mektepli kız evinin mutfağında:

Arkasındaki kimyager gömleğinin kolları sıvanmış, bir elinde bir süzgeçli kepçe, bir elinde reçete, kendi kendine söyleniyor:

— 6 yumurta, 175 gram şeker, 1 litre 3 desilitre süt, 218 gram nişasta... Yalnız tatlıyı tutturmak için kullanılacak zamkın miktarını yazmayı unutmuşum. Bir 6 var amma acaba 6 gram mı? 6 kilogram mı?

— 3 —

Gene sofrada:

Baba — Aferin kızım. Mektepte öğrenip pişirdiğin yemeği yedim. Hayatta yemek cihetinden hiç sıkıntı çekmiyeceksin.

Ana — (Yüzünü ekşiterek) Amma yaptın. Ağza alınacak şey değil.

Baba — Ben de aksini söylemedim. İleride kocan elinden çıkan yemeğin bir lokmasını tattıktan sonra parası yoksa boynuna torba takıp dilenir, gene sana bir ahçı tutar. İstikbalin müemmen sevgili yavrum.

— 4 —

Başka bir bayanın kızına nasihati:

— Mektepte aldığın derse ben de bir tavsiye ilâve edeyim. Pişirdiğin yemekleri kapaklı tencerelerde, dolaplarda filân saklayıp kokutma. Açıkta bırak. Hayvanlardan ve haşerattan hiç birinin ilişmiyeceğine emin olabilirsin.

— 5 —

Dostlarımdan Ali Ahmedin elinde bir testere, bir keser ve bir büyük tirbuşon ile evine gitmekte olduğunu gördüm.

— Hayrola dülgerliğe mi başladın? diye sordum.

— Hayır, dedi, bizim büyük kız Akşam mektebinde ahçılık ve pastacılık derslerine devam ediyor. Bugün evde bir pasta yaptı. Yemekte testere ve keserle onu kesip yiyeceğim.

— Peki, dedim, bu tirbuşon neye yarayacak?

— Onu ihtiyat diye aldım. Belki yemekten birkaç saat sonra ona da ihtiyaç hâsıl olur.

VİCDAN AZABI

Bu hikâyeyi mütekait bir süvari miralayından dinledim:

Harbiyeden çıktığım zaman yirmi yaşında çiçeği burnunda bir delikanlıydım.

İlkönce Bandırmada askerliğe başladım. Bir ihtiyar Ermeni dudusunun evinde bir oda tutmuştum.

O zamanın her şeyi gibi askerliği de bir acayipti. Günlerin yarıdan fazlası boş geçtiği için kâh ava, kâh balığa çıkıyordum.

Yalnız tabiî sivil elbise ile. Binbaşı sert bir zabitti. Beni dışarıda sivil elbise ile yakalarsa işim dumandı. Fakat gençlik bu! Akıl kafadan yarım karış yukarıda.

Ağzı karanın biri bir münafıklık ederse ona karşı da tedbirim hazırdı:

«Binbaşım. Arkadaşlar gibi çapkınlık etmek, balık tutmak, kuş vurmaktan daha mı iyi »diyecektim ve çok müteassıp olan binbaşı mutlaka beni affedecekti.

*

Odamın karşısında etrafı çitle çevrilmiş büyük bir bahçe, onun bir ucunda da pencereleri kapalı boş bir ev vardı. Bir sabah av tüfeğimi temizlerken bu evin pencerelerinden birinin açılmış olduğunu gördüm. Daha garibi pencerede ayın on dördü gibi bir de kız vardı. «Kızın ayın on dördü gibi olduğunu nereden anladın?» diyeceksiniz?

Siz yeni gençler bizim zamanımızı bilmezsiniz?

Kaşı, gözü, ağzı, burnu, saçı ve sairesi olan her kız bize o zaman ayın on dördü gibi görünürdü. Maamafih ben hemen av tüfeğini bırakmış, duvarda asılı dürbünümü kafeslerin arasından ayar ederek onu daha derinden derine de tetkik etmiştim.

O sabahtan itibaren avcılık ve balıkçılık eğlencelerime bir de çapkınlık eğlencesi ilâve olmuştu. Hattâ dürbini av tüfeğile oltadan daha sık sık ta kullanıyordum diyebilirim.

Sarı saçlı kızın kendini kafesi arkasından gözetliyen genç mülâzimden haberi yoktu. Huyunu, suyunu bilmiyordum. Bir erkeğin kendini seyrettiğini öğrenirse belki büsbütün kaçardı.

İkinci bir tehlike de babasının bir doktor binbaşısı olmasıydı. Eğer bir şey sezinler de binbaşıya şikâyet ederse hapı yuttuğumun resmi idi.

Maamafih el altından tahkikat yaptım. Doktorun bir kaç gün evvel bu evi tutarak karısile kızını İstanbuldan getirtmiş olduğunu öğrendim.

Bu genç kızın yüzünü yakından görmeyi son derece merak ediyordum. Fakat onun sokağa çıktığını gören yok gibiydi. Binde bir annesile çarşıya gittiği zaman çarşaf giyiyor, yüzünü siyah bir peçe ile sımsıkı kapıyordu.

*

Benim kafes macerası böyle iki üç hafta sürdükten sonra bir emir geldi: Bölüğünüz Edremide gidiyor.

Orası da fena yer değildi. Hattâ balığı ve av kuşları itibarile Bandırmadan da zengindi. Fakat ne yazık ki sabahları sarı saçlarını tarayan güzel kız orada yoktu.

Bandırmadan hareket edeceğimiz günün sabahı.

Komşu kızın pencere önünde saçlarını taradığını son bir defa görmek istiyorum. Fakat nedense bu sabah pencere kapalı. Bir saate yakın bekliyorum. Nafile.

REŞAT NURİ

PEYAMİ SAFA

ORHAN SEYFİ

ERCÜMENT EKREM

İ. GALİP

SUAT İSMAİL

AHMET REFİK

ABDÜLFEYYAZ TEVFİK

AYDABİR

mecmuasının dördüncü sayısındaki bazı imzalar

Eh uzaktan bir kız hayali göreceğim diye de son sabahımı ziyan edemem ya... Bahusus bugünlerde buraya dehşetli bir bıldırcın akını da oldu. Arkamda sivil elbisem, omuzumda tüfek bir kör derenin içinde ağır ağır ilerliyorum.

Doktorun bahçesi çiftlik gibi bir şey... Arka kısmı bu derenin kenarına kadar iniyor ve bir ağaç kümesinin arasından evin arka tarafı görünüyor. Benim gözlerim hâlâ pencerelerden ayrılmıyor... Sarı saçlı kız sakın bugün de bu tarafta olmasın...

Kendi kendime: «Âşık mı oldun nedir budala? Haydi marş marş» diye bir emir veriyorum ve derenin içinde yürüyüp gitmek istiyorum.

Fakat bu esnada önümdeki otların arasından bir bıldırcın sürüsü kalkıyor; bir kısmı bahçeye giriyor, bir kısmı çitlerin üzerine konuyor.

Avcılık ne olduğunu bilirsiniz. Elim gayri ihtiyarî tüfeğe gidiyor. Çitlere doğru ateş ediyorum. Ortalığın sessizliği içinde birdenbire yırtıcı bir feryat. Çitin arkasındaki bir ağacın altından beyazlı bir kızın havaya fırladığını, sonra elleri yüzünde tekrar yere kapandığını görüyorum.

Parlak bir sarı saç dalgası bana anlatıyor ki bu benim uzaktan uzağa sevdiğim kızdır ve ben zavallıyı bahçesinin bir köşesinde kendi kendine otururken tüfeğimin saçmalarile yüzünden, belki de gözünden yaraladım.

O dakikada bana düşen şey çitin üstünden atlamak, yaralı kızın imdadına koşmaktı. İnsanlık bunu icap etirirdi. Fakat aradan pek çok zaman geçtiği için hakikati saklamayım. Ben o dakikada çılgın bir korkuya tutuldum ve şimdiki şoförlerin adam çiğnediklerini farkeder etmez yaptıkları gibi tabanları kaldırdım; arka yollardan dolaşarak, bir kimseye rasladığım zaman otların içine saklanarak eve kaçtım. Elbiselerimi değiştirdim. Kimseye bir şey sormağa cesaret edemeden o akşam üstü bölüğümle beraber vapura bindim.

*

Altı sene sonra... Edirnedeyim. Yüzbaşıyım ve hâlâ bekârım. Pek fevkalâde bir şey bulamazsam gene de evlenmeğe niyetim yok.

Bir mayıs günüydü. Saray içinde atla geziyordum. Küçük bir hendekten atlarken hayvanım kapaklandı. Yere düştüm; başımdan ve diz kapağımdan yaralandım. Diz kapağımdaki yara ehemmiyetli değildi. Fakat bir taşın sivrisi beni kafa tasımdan tehlikeli bir surette yaralamıştı. Bu denizi geçip çayda boğulmak gibi bir şeydi ve bir süvari zabiti için adetâ ayıptı. Fakat kazaya ne denir?

Şimdi hikâyenin can alacak noktasına geldik. Hastahanede uzun bir baygınlıktan sonra gözlerimi açtığım vakit karşımda kimi görsem beğenirsiniz. Altı sene evvel Bandırmada kızını yaraladığım doktor binbaşısını.

Saçları ve bıyıkları o kadar ağarmıştı ki adetâ tanımakta zorluk çektim ve ismini öğrenmedikçe kat'î hükmümü veremedim. Ne tatlı, ne baba bir adamdı. Beni iyi edinceye kadar yanımdan ayrılmadı diyebilirim. Baştaki yaralar başkalarına benzemiyor. Ateş geldikçe adetâ kudurduğumu hissediyordum. Bir kaç kere: «Bırak beni gebereyim» diye bağırmak, her şeyi ona itiraf etmek istedim. Fakat insandaki aşağılık sevki tabiîleri de malûm. Kafam yarı çatlak olmasına rağmen ihtiyatı elden bırakmıyor: «Aman sakın ha. Hem kazanın ne netice bile verdiğini bilmiyorsun?» diye kendime öğütler veriyordum!

Doktorun mahzun, bedbin ve derin sükûtları olan bir adam olduğu belliydi. Buna rağmen beni avutmak için konuşuyor ve ne tatlı bir sesle ne güzel şeyler söylüyordu.

Az zaman içinde doktorla iki ayrılmaz dost olduk.

Gariptir ki doktor bana her şeyden bahsettiği halde ailesinden, hususiyetinden hiç bahsetmezdi. Dışarıdan yaptığım tahkikat ta bana onun bir tek kızı olduğundan ve onunla beraber bahçeli bir evde yaşadığından başka bir şey öğretmedi. Kız hiç evden çıkmıyor, kimse ile görüşmüyordu.

Merak insana neler yaptırmaz. Bir akşam üstü birdenbire aklıma esti, doktorun açık bahçe kapısından içeri girdim, ağaçların arasından eve doğru yürümeğe başladım.

Bahçede in, cin yoktu. Evin sokak kapısı da aralıktı. Bir an ne yapacağımı düşündükten sonra kapının zilini çalmağa karar verdim. İşin nihayetinde doktor benim yakın arkadaşımdı. Onu evinden sormakta hiç bir gayri tabiîlik yoktu.

Fakat ayak seslerim içeriden işitilmiş olacaktı ki tam parmağı zile götüreceğim zaman bir ses: «Sen misin baba? Neye girmiyorsun» dedi.

Sesimi çıkarmadan bekledim; kapıya bir ayak sesi yaklaştı ve uzun sarı saçlı kızı birdenbire karşımda buldum.

— Doktor beyi görecektim. Affedersiniz.

Kız birdenbire kendini geriye attı, ürkek bir sesle:

— Daha gelmedi efendim, dedi.

O kadar.

Fakat ben bu bir anlık bakış esnasında onu bir daha unutamıyacak surette zihnime nakşetmiştim: Zavallının bir gözü kördü.

Bazı ânî heyecanlar olur ki insanı yıldırım gibi vurur; gecelerce yatağında kıvrandırır. Benimki bunun tersine oldu. Yani gece, ertesi gün fazla bir şey hissetmedim. Fakat gitgide fenalaşmağa başladım.

Sarı saçlı kız bir türlü gözümün önünden gitmiyordu. Belki pek güzel değildi. Fakat babası gibi tatlı, sevimli bir çehresi vardı. Gözün o hali olmasa insan bu çocuğu aşkla da sevebilirdi.

Size dram anlatır gibi kaç gün, kaç gece ne azaplar içinde kıvrandığımı anlatmıyacağım. Nihayet bir gece son kararımı vermeden uyuyamadım. Son karar verdiğim iki satırlık bir mektup. Doktor arkadaşımdan kızını istiyordum.

*

Doktor mektubuma cevap vermedi; kendisi geldi. Biraz öteden beriden bahsettikten sonra hafifçe kızararak:

— Bana umulmaz bir şeref verdiniz, dedi, fakat çocuğu yakından gördünüz mü? Biliyor musunuz?

Sesi o kadar hafifti ki adetâ güç işitiliyordu. Ben de onunki kadar hafif bir sesle:

— Evet müsterih olun, dedim.

Adamcağızın gözlerinde iki damla yaş belirdi; içini çekerek:

— Bir kaza, dedi, çok kalbi kırık bir çocuktur. Ne kadar iyi bir insan olduğunu siz de bir gün benim kadar anlarsanız, belki pişman olmazsınız.

*

Onu tanıdıktan sonra hakikaten pişman olmadım. Hattâ evelilik hayatında benim kadar mesut olmuş pek az insan vardır, diyebilirim. Bilirsiniz ki bir vücut kusuru olan insanların yanında o kusurun lâkırdısı hiç edilmez. Biz de öyle yapmıştık.

İkinci çocuğumuz henüz doğmuştu. Bir gün ilk çocuğum elinde bir makasla odaya girdi. Annesi onu görünce birdenbire haykırdı ve çocuğun elinden makası alırken bana:

— Ben de öyle olmuşum, dedi, daha beşikte iken kardeşim gözüme makas atmış...

Birdenbire şaşırdım:

— Ben Bandırmada bir av tüfeğile yaralandığını zannediyordum, dedim.

O birdenbire hatırlıyamadı, sonra:

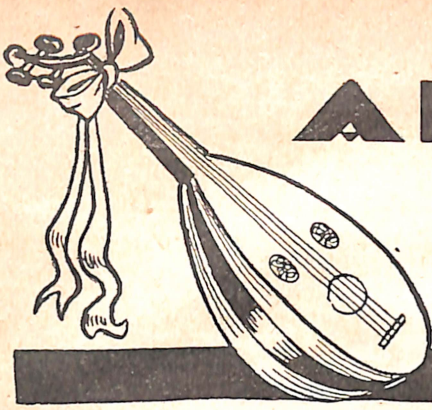
— Evet bir gün bahçede kitap okurken yakınımda bir tüfek atılmıştı, dedi, fakat ben o gün sadece korkmuştum.

Ateşböceği

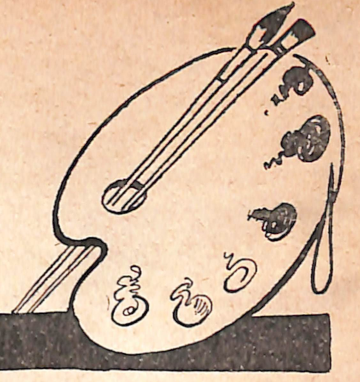
Muallimler albümünden:

Haydarpaşa lisesi türkçe öğretmeni: Ziya

AHRET DÖNÜŞÜ

Akbabanın romanı : 8

Akbabanın romanı: 10

Ötedenberi çiftliğinde kullandığı iki Arnavut bahçıvan Cebbar Beye: «Bize bir ay izin ver. Sana Priştineden bizim Ramazan Ağayı getirelim. Göreceksin neler yapar» demişler.

Cebbar Bey de onların sözünü tutarak bu Priştineli Ramazan Ağayı epeyce bir aylıkla başına belâ etmiş...

Ramazan Ağa çiftçidir. Fakat boy verip başak bağlamadıkça buğdayı âdi ottan ayırt edemez.

Ramazan Ağa Arnavuttur, Arnavutça bilmez. Bir rivayete göre de arnavutçayı bilirmiş, fakat bir gün kafa kızgınlığile arnavutça söylememeğe yemin etmiş.

Ramazan Ağa Arnavuttur. Fakat onun bir gün aksilik ettiğini, maiyetindeki adamları dövüp sövdüğünü gören yoktur.

Yalnız bir gün bir dereciğin kenarındaki kurumuş ağaçları kesen işçilere fena halde çıkışmıştır.

Cebbar Bey vakayı haber aldığı zaman:

— Ayol Ramazan Ağa ne yaptın? Kuru ağaçların kesilmesini ben emretmiştim. Onları kışın yakacağız, diye söylenmiştir.

Fakat Ramazan:

— Aman bre efendim. Vardır çiftlikte köpek sürüsü gibi kuru ağaç efendim. Bu herifler görmemişler bunları; kesiyorlar derenin en güzel ağaçlarını; benzetecekler dereyi efendim bulaşık çukuruna!.. demiştir.

Cebbar Bey Arnavudun bu acayip lâkırdılarına şaşmış:

— Aferin sana Ramazan! Sende kaba sabalığa rağmen sanatkâr ruhu var. Bu ağaçlar kesilince derenin güzelliğini kaybedeceğini sezdin, demiştir.

Gelelim şimdi meselenin en can alacak tarafına:

Bu seneye kadar sözüm ona peyizajist olan Cebbar Beyde bir zamandanberi portre yapmak merakı uyanmıştı.

Evvelâ kızının portresini yapmıştır. Sonra sıra ile çiftliğin işçilerini karşısına oturtmağa, birer birer resimlerini yapmağa başlamıştı. Buna arasıra hayvanlar da karışıyordu. Meselâ eşeği iple bir ağaca bağlıyor, önüne bir leğen dolusu ot yahut arpa koyarak resmini yapıyordu.

Eşek öteki modeller gibi lâkırdı anlar bir mahlûk olmadığı için ikide birde pozunu değiştiriyor, ressamı şaşırtıyordu. Nihayet Cebbar Bey bu işe kâhya Ramazan Ağayı memur etmeğe mecbur olmuştu. Ramazan bir sandalya alarak eşeğin yanında oturuyor, hayvan arasıra vaziyetini değiştirdikçe elindeki sopa ile onu hafif hafif dürtüşleyerek eski biçimine getiriyordu.

Cebbar Beyin portreciliği tabiatçiliğinden çok daha aşağı olduğundan resimlerin kimlere ait olduğunu tanımak hemen hemen kabil değildi. Bunun için her birinin altına modelin adını yazmak mecburiyeti hâsıl olmuştu.

Cebbar Bey bir gün Ramazana işçi portrelerinden birini göstererek:

— Kâhya bak bakalım şu resme. Kim olduğunu tanıyacak mısın? demişti.

Ramazan uzun uzun baktıktan sonra:

— Bu çehre eşek gibi bakar, eşek gibi ağzını açar efendim... Diyeceğim eşeğin resmi amma sırtında elbiseleri var bunun efendim, diye cevap vermişti.

Cebbar Bey kâhyanın bu anlayışsızlığına gülmekten katılırken o:

— Gülme efendim; bizim okumuşluğumuz yok. Ne anlarız böyle incelik işlerden, efendim, diye kaşlarını çatıyordu.

Cebbar Beyin sehpalarında asılan tablolardan biri de zavallı Nevbaharın yarım tablosuydu.

Ressam nedense bu resmi bitiremiyor, zavallı kız başında papatyalardan yapılmış bir taç ile karşısında saatlarca sessiz sadasız oturuyordu.

Nevbaharın öteki hayvan model gibi huysuzluk etmemesine, poz değiştirmemesine rağmen Ramazan Ağa nedense onun da yanından ayrılmıyor, kâh modele, kâh resme uzun uzun bakıyordu.

Herkese karşı gayet yumuşak olan Cebbar Bey bu Nevbahara nedense çok fena muamele ediyordu. Kızın bir hakikî resim gibi hareketsiz durmasına rağmen ressam ikide birde:

— Pozunu değiştiriyorsun, kımıldanıyorsun. Beş dakika insan gibi yerinde duramaz mısın? diye bağırıyor, kendi beceriksizliğinin suçunu ona yüklüyordu.

Nevbahar bir gün bu muameleye dayanamıyarak ağlamağa başladı. Cebbar Bey ona acıyacağı yerde büsbütün kızdı:

— Zaten resme gelmiyen bir manasız yüzün var. Bir de göz yaşlarile onu büsbütün değiştiriyorsun, diye fırçayı elinden attı.

Ramazan Ağa efendiyi teskin için:

— Kızma bre efendim. Benzer resim vallahi tıpkısı tıpkısına vesika fotoğrafına. Bakacaksın olacak ne güzel efendim, dedi.

(Arkası var)

Zorla Güzellik Olmaz!

Bay Selim nekadar ismine uygun, yani başı yumuşak, kuzu gibi, allahlık bir adamsa karısı Bayan Adviye de okadar aksi, çaçaron, allahın derdi bir kadındı. Adamcağız karısını delicesine sever, bütün şirretliklerine tahammül eder, pek yandığı zamanlar:

— Yarabbim, derdi, ya bir sebebini halkedip şu kadını yola getir, yahut da canımı al da beni bu işkenceden kurtar!

Evde, Selimin her hareketi kusur, kabahatti.

Meselâ, yorgun argın işinden gelmiş. Elinde paketler, çıkınlar, sepetler. Soluk soluğa odadan içeri girerken Adviyede bir feryat:

— O ne? O tozlu, çamurlu ayaklarla mı geliyorsun? Çık dışarı, çıkar o leş potinlerini!.

koyup nefes nefese mindere otura-
koyup nefes nefese minderee oturacağı esnada gene bir bağırtı:

— Şimdi yaygıların üstünü bumburuşuk edip çıkacaksın. Sandalyeyi gözün görmüyor mu?

Zavallı adam, minder örtüsünü düzeltmiye uğraşırken bir yaygara daha:

— O mürekkepli parmaklarla kar gibi örtü tutulur mu be allahın netameli kulu? Sürme elini, çekil oradan, ben düzeltirim!

Haydi sağlıkta böyle diyelim. Halbuki kadın, hastalık, mastalık ta dinlemezdi. Adamcağız ne haddine biraz hastalansın. Karısında ağız bir kat daha fora:

— Güle güle sancıyı çek. Öyle kazık gibi eti alırsan elbette midene taş gibi oturur. At eti miydi, deve miydi neydi? Nekeslikten beş kuruş fazla veremezsin ki!

Yahut:

— İnsan, halini bilir de pastırma, sucuk gibi şeyleri öyle yer. Seninkisi herkes gibi yemek değil, kıtlıktan çıkmış gibi, tıka basa gövdeye doldurmak. Hem o pastırma mutlaka eşek pastırmasıydı galiba. Bak ben iki lokmacıktan fazla yiyebildim mi?

Halbuki yarısından fazlasını o temiştir.

ve yahut:

— Ne o, aksırıyorsun. Aman yanıma sokulma, uzağa git. Sen nezleyi bir günde atarsın, ben haftalarca çekerim. Bu akşam sakın yatağa gireyim deme, minderin üstünde yatacaksın ha!.

Bayan Adviye böyle yoktan yere şeylere kızıp bağırıp çağırmakla da kanaat etmez, bazan işi azıtır, (Artık senin gibi herifle yaşamıyacağım, başımı alıp gideceğim!) diyerek sandığını, sepetini toplamıya başlar, kocası ellerine, eteklerine varıp, yalvara yakara alıkordu.

Gene bir sabah, ortada fol yok yumurta yokken kadının babaları tutmuş, Selim şaşkın şapalak evden dışarı fırlayıp, işine geç kaldığı için, bir tıramvaya atlamıştı.

— Vay Selimciğim, gel yanıma ! diye bir ses. Bir de baksın ki eski ahbaplarından bay Cebbar...

Yanyana oturdular.

Bay Cebbar da tam ismine uygunlardan: yani dünyanın en cebbar, en aksi, en sakar adamlarından biri. Daima öfkesi topukta. Her dakika ha fitili aldı, ha alacak; ha ateş püskürdü, ha püskürecek!

Başka işi gücü yok, baş marifeti önüne gelene çıkışmak, edepsizlikle herkesi susturmak ve yıldırmak.

Bay Cebbar'ın baş düşmanı kadınlardı; bilhassa şimdiki bayanlar. Lâkırdıyı döndürüp dolaştırıp hep onlara getirir, gözünü yumup ağzını açar, hepsini yerin dibine batırırdı. Karısile bir sene bile yaşıyamamıştı. Dokuz, on yaşında bir oğlile yapa yalnız otururdu.

*

İki eski ahbap çoktandır, fısat düşüp te birbirlerini görmemişlerdi. Hoşbeş derken Cebbar:

— Selimciğim, dedi, sen Kızıltopraktasın değil mi? Aman birader oradaki kiralık köşklerden birinde, bana ehven fiatla bir bölük bul. Bizim oğlan bu sene fazla boy attı; doktorlar tebdilihava tavsiye ediyorlar. Bize iki odacık yeter de artar bile...

Selim:

— Peki gözüm, sorup araştırayım!

Dedi ve birden aklına bir fikir geldi, gözleri parladı:

Bu bilmem nesi cinli ahbabını kendi evine almak! Alt kattaki iki odalı, ayrı kapılı bölüğü, hatta kira istemiyerek ona vermek!..

Kendi kendine:

— Bu adamı hızır gönderdi galiba. Allah artık bana acıdı da sebebini halketti! diyor, nefesini rahat rahat alıyordu.

*

Bay Cebbar, Selimin Kızıltopraktaki evinin alt katına taşınmıştı. Sarmısağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış derler.

Selim:

— Dün bir, bugün iki. Bizimki foyasını aşağıdaki de torbadakilerini ne zaman çıkaracak, ne vakit köpekle kedi olacaklar? Alçak karı paparasını alacak ama dur bakalım! diyor, sabırsızlıkla bekliyordu.

Tuhaf değil mi, ne biri, ne de öbürü bir türlü torbadakileri ve foyayı meydana çıkarmıyorlardı.

Günler geçip dostluk arttıkça Selim şaşırmağa, alıklaşmağa başlamıştı.

Cebbar, her akşam ayakları toz toprak içinde, yağmurlu zamanda çamurlara bulanmış halde kapıdan içeri giriyor: (Birader odasında mı?) diye

ARNAVUTKÖYÜ KIZ KOLEJİNDE

A Y D A B İ R
mecmuasının 4 üncü sayısında

BAR KIZLARI
Hayatlarını, maceralarını anlatıyor!

A Y D A B İ R
mecmuasının 4 üncü sayısında

İSPANYOL ÇİNGENELERİ
Raksları, hayatları, kralları

A Y D A B İ R
mecmuasının 4 üncü sayısında

paldır küldür yukarı çıkıyor, tozdan rengi değişmiş, yahut yağmurdan sırsıklam olmuş elbisesile minderlerin üstüne yayılıyordu.

Adviyede hiç oralı olma yok; zerre kadar öfke möfke arama; hatta gülümsemede.. daha ister misiniz, koşup karşılamada:

— Buyursanıza içeri. Yerler muşamba, sileriz efendim. Minderin şu köşesi rahattır, oraya geçin; sizden iyi değil ya gözüm, buruşursa buruşsun, kirlenirse kirlensin!.. Ütü, su, sabun yok değil a!..

Bay Cebbar akşamcılardandı. Ekseriya ölçüyü kaçırıp gök kandil geliyor, doğru yukarıyı boyluyordu. Önünde tabla dururken cıgarasını etrafa silkiyor, yerlere bastırıyor, bazan cebinden bir rakı şişesi, yağ kâğıtlarında tarama, turşu, sardalya çıkararak minderin üstüne koyuyor:

— İç be yahu, erkek dediğin rakı içer be!

Diye Selimi de zorlıyarak atıştırıyor, atıştırıyordu.

Adviyede ufacık bır surat asma bile yok. Memnun, kahkahalarının bini bir paraya!

Dokuz ,on yaşlarındaki, çabuk boy atmış, cılız oğlana gelince o da öyle yaramaz, ele avuca sığmaz bir veleddi ki.

Semtte ne kadar yalın ayak, başı kabak mahalle çocuğu varsa hep bahçede, onun etrafında. Yemiş ağaçlarının, asma koruklarının üstündeler.. Yol bire yol!

Bunlara da Adviyede ağız var, dil yok. Gelgelelim yatma vakti gelip, karı koca başbaşa kalıp kapıyı kilitlediler mi, gene firavun kesiliyor:

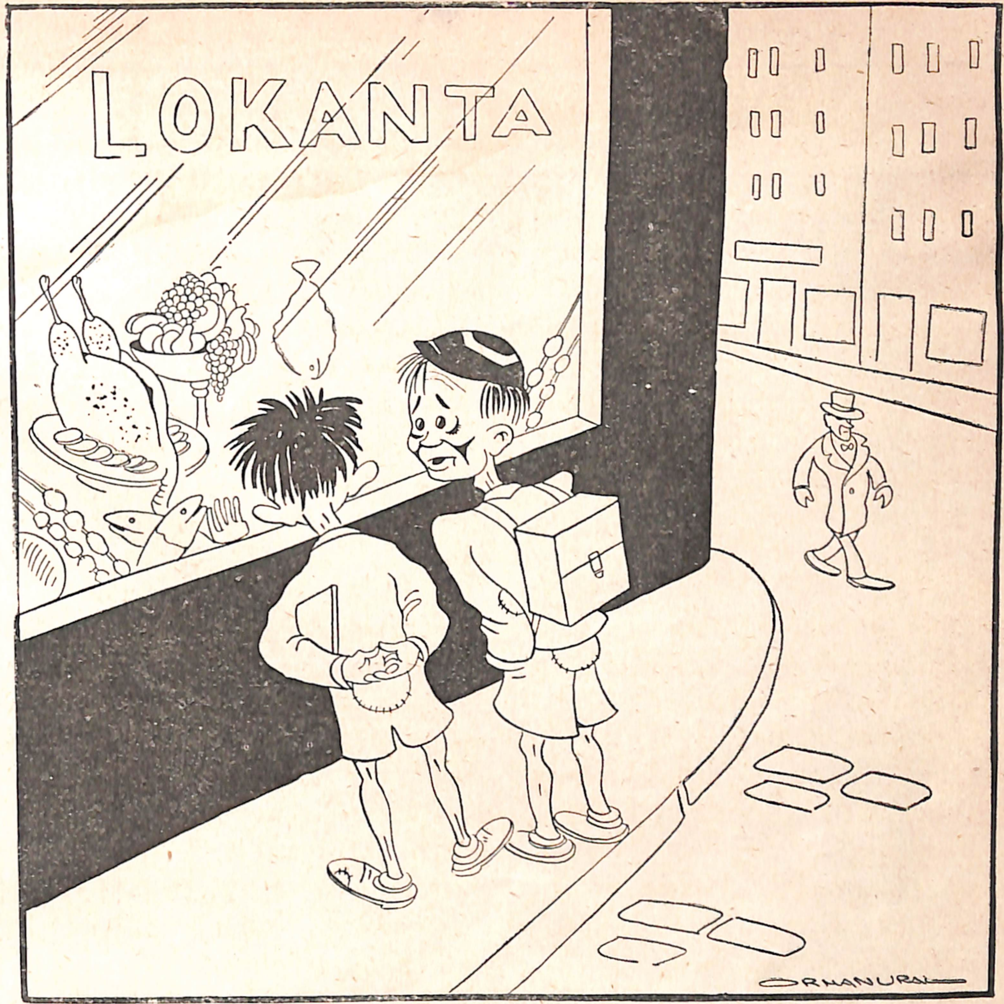
— Sesini çıkarırsan avazım çıktığı kadar aşağıya haykırırım. Gel beni kurtar, senden kıskandığı için boğazımı sıkıyor diye yaygarayı koparırım!

Diyerek yorganın altında saçını başını yoluyor, göğsünü bağrını paralıyor, nihayet kocasını yataktan kovuyordu.

Gene böyle bir gece, zavallı Selim muştalarla, tekmelerle karyoladan atılırken artık kendinden geçmiş:

— Kahrol, geber de kurtulayım karı! diye bağırmıştı.

Gazetelerden: [Binlerce aç çocuktan ancak üç yüzüne yemek verilecekmiş!]

— Gel kardeşim, bari yiyenleri seyredelim de gözümüz doysun!..

O ande, dana gibi bir böğürtü koptu:

— Ulan hergele, aklını başına al, otur oturduğun yerde. Melek gibi kadının gırtlağı sıkılır mı be. Şimdi yukarı çıkarsam senin kafa tasını dörde bölerim katır!

O saniye Selimin kafasına dank demişti: bunlar işi pişirmişler!

O gece sabaha kadar gözüne uyku girmedi. (Kabahat kimsede değil, bu beyinsiz, dangalak kafamda!) diye başını yumrukladı, dövündü, hafakanlar geçirdi!

*

Ertesi akşam bir de eve gelsin ki ecinniler top oynuyor. Masanın üstündeki şu kâğıdı okuyunca şarkadak düşüp bayıldı:

«Bundan sonra artık seninle yaşayamıyacağım. İyisi mi işi uzatmadan, beni yormadan ayrılmana bak. Boşamıyacak olursan boşanmanın yolunu ben bilirim. Senin elinden neler çektiğime, ne dayaklar yediğime, gırtlağımın bile sıkılıp ölümler geçirdiğime bay Cebbar şahittir ve icabında mahkemede de şahadet edecektir. Daha ötesi var mı, zorla güzellik olmaz.»

*

Bay Cebbarla bayan Adviye Aksarayın kuytu bir mahalelsine taşınmışlardı..

Onlardan bahseden komşu kadınlar:

— Bunlar nasıl yeni evli kardeş, diyorlardı.. Herif, sabahlara kadar içip içip kadıncağızı dayaktan öldürüyor..

Bayan Adviyeye gelince, o, hâlâ, eski kocası aleyhine açtığı ayrılık davası peşindedir. Dün, gene hâkime yalvarıyordu:

—Canıma emniyetim yok, bay reis.. Bana merhamet ediniz, beni bu zalim adamın pençesinden kurtarınız!.

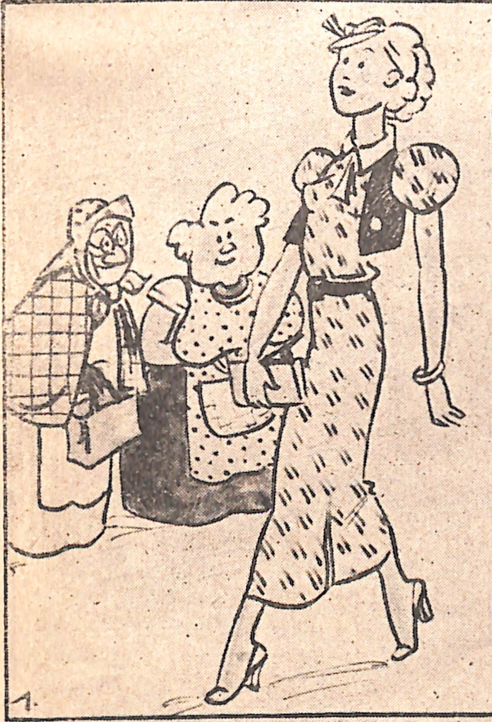
Sermed Muhtar

Ecnebi Karikatürleri

— Sen onun böyle genç, güzel görünüşüne bakma.. Yüzündeki boyaları bir sil...

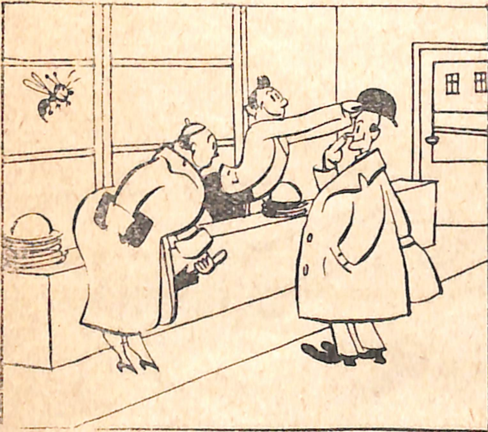

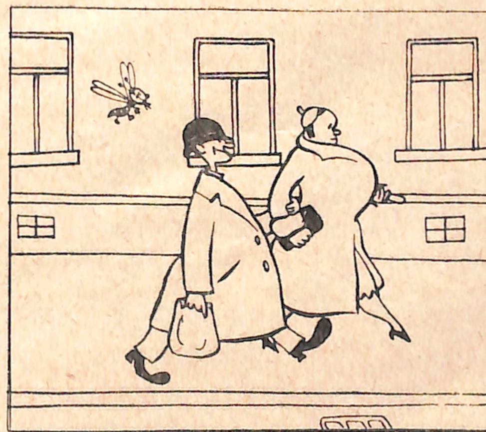
— Altından en aşağı kırklık bir surat çıkar!

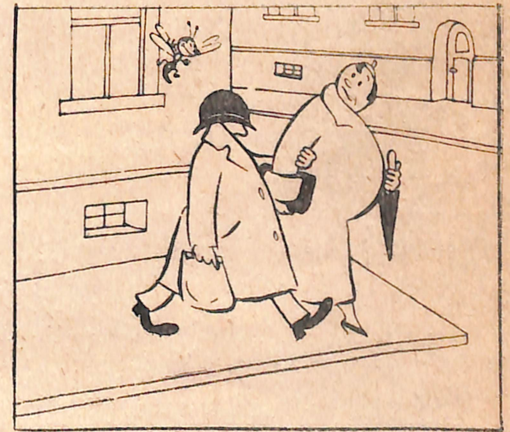

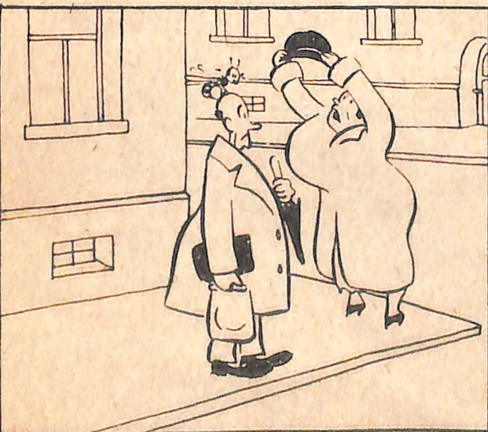
— Hangi kırklık hemşire?.. Ben parmak kadar çocukken o koskoca karıydı!...

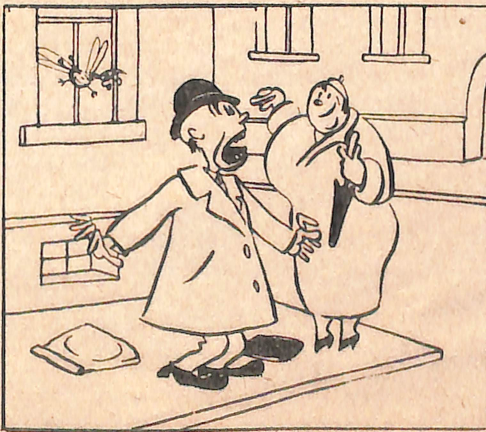
[Alman karikatürü]

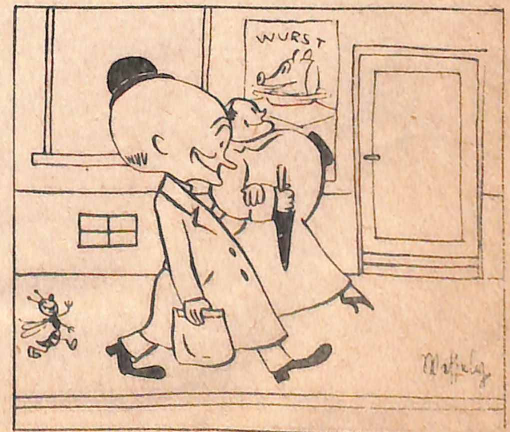

Yazısız hikâye

[Alman karikatürü]

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En kolay, en parlak, en sürekli yanan Kömür Türk Antrasitidir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En çok ısıtan, koku, duman yapmadan yanan ve yanarken parçalanmayan kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

Her Sobada ve Maltızda yanan, fira vermeyen, en hafif ve en ucuz kömür

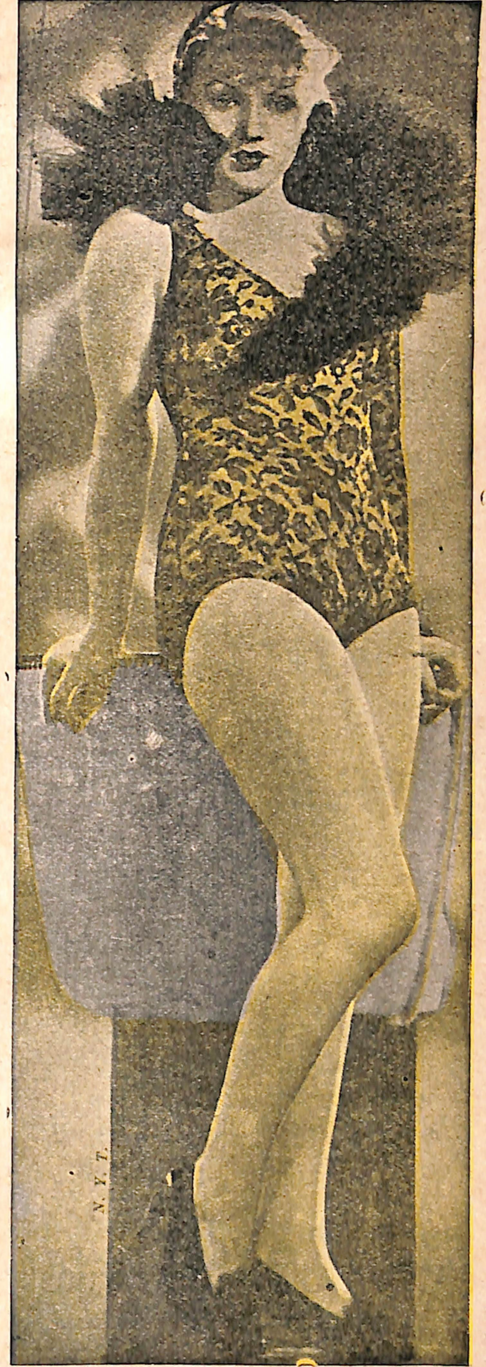
TÜRK ANTRASİTİ dir

Satış Yerleri:

Yenicami işhan Maden kömürü işleri T. A. Ş.

Galata İş Bankası şubesi

ON SENE GENÇLEŞTİM

Badema ihtiyar ve donuk bir hal alan teni temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Nihayet fen, ten ve cildi fazlasile besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı.

Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor, çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde ârız olan siyahımsı noktalar yok oluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız yeni (TOKALON) kreminde mevcuttur.

Bu maddenin harikulâde bir kuvvete malik olması dolayısile en çirkin simalar bile az zaman zarfında genç ve güzel bir hal alıyorlar. (TOKALON) kreminin pembe renginde olanını gece yatmadan evvel kullanınız. Uykunuzda derinizi besleyip tazelendirir. Sabahları ise bu kremin (beyaz) renginde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık bir serinlik verir.

Beyaz (TOKALON) üzerine sürülen pudra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teninizi, cildiniz ne kadar fena olursa olsun (TOKALON) kremini kullanmıya başleadıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi hayret ve sevinçle karşılıyacaksınız. İyi netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.

ADEMİ İKTİDAR
Ve
BELGEVŞEKLİĞİNE
HORMOBIN
Tafsilât Galata posta kutusu 1255

Diyarıbekir
AY YILDIZ PAZARI

Kitap, kırtasiye, fotoğraf, tuhafiye, fantazi işler üzerine muhterem müşterilerinin zevklerine göre daima yeni çeşit bulunduran yegâne ticarethanedir.
Akbabanın yegâne satış yeridir.

Dr. İHSAN SAMİ
BAKTERİYOLAOJİ
Lâboratuvarı

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından (Wasserman ve Kan teamülleri) kan küreyvatı sayılması. Tifo ve ısıtma hastalıkları teşhisi, idrar, balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, Ültra mikroskopi, hususî aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür. Kollestreni miktarlarının tayini.

Divanyolu No. 189, Tel. 20981

TUNADAN BATIYA

Yazan :
İSMAİL HABİP

Türk nesrine yeni bir lezzet getiren bu kitabı, her edebiyat severin okuması gerektir.
125 kuruştur.

Doktor
Feyzi Ahmet
Cild ve efrenci hastalıklar mütehassisi hergün sabahtan akşama kadar hastalarını kabul eder. İstanbul Ankara caddesi

Akşam Matbaası